

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Факультет міжнародної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор

_____ проф. Геннадій ХРИПУНОВ

«_____» _____ 2025 р.

ПРОГРАМА

вступного випробування при зарахуванні
на навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «магістр»
за конкурсними пропозиціями
з іспиту (співбесіди) "Іноземна мова (українська)"

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри української мови
протокол №6 від «10» січня 2025 р.

Завідувачка кафедри

_____ доц. Світлана ЧЕРНЯВСЬКА

Розглянуто та затверджено на засіданні вченої ради ННІМО

протокол № 5 від 17. 01. 2025 р.

Директор ННІМО

_____ доц. Дмитро ГОРОВИЙ

Харків 2025

МЕТА, КОМПЕТЕНЦІЇ ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою викладання навчальної дисципліни «Іноземна мова (українська)» є формування мовної, мовленнєвої та комунікативної компетенцій, необхідних для подальшого навчання іноземних студентів у вищих навчальних закладах українською мовою, формування навичок і вмій спілкування в побутовій, навчально-професійній та соціально-культурній сферах. Крім того, вивчення дисципліни має на меті розвиток когнітивних і творчих здібностей іноземних студентів, їх ознайомлення з культурою, традиціями та звичаями українського народу.

Компетенції, на формування та розвиток яких спрямована дисципліна «Іноземна мова (українська)», визначені таким чином:

Мовні компетенції

- знання правил правопису та співвідношення між буквами українського алфавіту й звуками української літературної мови;
- уміння правильно вимови голосних і приголосних звуків;
- володіння інтонаційними конструкціями ІК–1, ІК–2, ІК–3, ІК–4, ІК–5;
- володіння фонетичним, граматичним і лексичним мінімумами української мови.

Мовленнєві компетенції

Мовленнєві компетенції формуються на засадах володіння основними видами мовленнєвої діяльності.

У читанні формуються:

- уміння розуміти основний зміст тексту під час читання "про себе" ("ознайомлювальне читання" або "читання з охопленням загального змісту");
- уміння розуміти як основний зміст, так і деталі тексту, окремі факти, положення, зв'язки між ними під час читання "про себе" ("вивчальне читання").

В аудіюванні формуються вміння розуміти на слух як основний зміст, так і деталі тексту, окремі факти, положення, зв'язки між ними в монологічному, діалогічному й діалого-монологічному висловлюванні, вербально та зображувально-вербально.

В усному мовленні формуються:

- уміння передавати зміст прочитаного або прослуханого тексту;
- уміння складати власне висловлювання, яке передбачає аналіз прочитаного або прослуханого, оцінювання, висновки;
- уміння складати висловлювання за вивченими темами;
- уміння брати участь у діалозі на навчально-побутову, країнознавчу й наукову теми, використовуючи різні типи діалогу: діалог-розпитування, діалог-обмін думками, враженнями, діалог-бесіда.

У писемному мовленні формуються:

- уміння записувати (конспектувати) зміст навчальної лекції зі спеціальності, яка сприймається на слух;
- уміння складати простий і складний плани, а також стислий і докладний конспекти тексту зі спеціальності;
- уміння складати підготовлене письмове висловлювання на вивчену тему, аналіз прочитаного (прослуханого), оцінювання, висновки.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Фонетика

Консонантизм.
Вокалізм.
Склади й розподіл на склади.
Наголос і ритміка слова.
Вимова граматичних форм.
Елементи інтонації.
Співвідношення вимови і письма.

Синтаксичні структури

Головні й другорядні члени речення

Моделі речень.
Синтаксис простого речення. Типи простих речень за метою висловлювання.
Односкладні речення. Однорідні члени речення. Вставні слова й речення..
Синтаксис складного речення. Складносурядні й складнопідрядні речення.

Залежні члени речення

Вираження об'єктних відношень.
Вираження атрибутивних відношень.
Вираження якісної характеристики.
Вираження просторових відношень.
Вираження часових відношень.
Вираження причинних відношень.
Вираження допустових відношень.
Вираження умовних відношень.
Вираження причинно-наслідкових відношень.
Вираження відношень мети.

Морфологія

Іменник. Рід іменників. Однина і множина. Відмінювання іменників чоловічого, середнього та жіночого роду в однині та множині. Невідмінювані іменники.

Прикметник. Узгодження прикметників з іменниками за родом, числом та відмінком. Відмінювання прикметників чоловічого, середнього та жіночого роду в однині та множині. Ступені порівняння прикметників та їх утворення.

Займенник. Розряди займенників: особові, вказівні, присвійні, зворотні, питальні, означальні, неозначені, заперечні. Відмінювання займенників.

Числівник. Кількісні числівники. Вживання та відмінювання кількісних

числівників. Порядкові числівники. Узгодження порядкових числівників за родом, числом і відмінком. Вживання й відмінювання порядкових числівників.

Прислівник. Розряди прислівників: прислівники часу, місця, якісної характеристики, предикативні.

Дієслово. Інфінітив. Час дієслова. Способи дієслів. Види дієслів. Дієслова руху. Дієслова з часткою -ся.

Дієприкметник. Утворення й уживання дієприкметників. Заміна дієприкметникового звороту підрядним означальним реченням. Заміна активного дієприкметника пасивним.

Дієприслівник. Утворення та вживання дієприслівника. Заміна дієприслівникового звороту підрядним реченням зі значенням часу, причини, умови.

Службові частини мови (прийменник, сполучник, частка); вигук

Пряма й непряма мова. Заміна прямої мови непрямою.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ:

ЧИТАННЯ

Завдання 1. Прочитайте мікротекст і виконайте тестові завдання, визначаючи правильний варіант.

ПИСЬМО

Завдання 2. Напишіть мінітвір за темою (10-15 речень) про себе й своє навчання, а також особистісні вподобання.

ГРАМАТИКА

Завдання 3. Виконайте граматичні тести (10 варіантів).

МОВЛЕННЯ

Завдання 4. Складіть монологічне висловлювання про себе, про свої наукові та особисті інтереси (10 – 15 речень).

Завдання 5. Візьміть участь у діалозі з екзаменатором.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ З МОВИ НАВЧАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ВСТУПНИКІВ

Оцінювання вступників здійснюється за 200-бальною шкалою. На виконання завдань відведено 60 хвилин. Загальна кількість завдань – 5.

- максимальна кількість балів під час оцінювання знань становить за письмову роботу 120 балів, за усну відповідь (читання, відповіді на питання, усне мовлення) 80 балів;
- під час оцінювання письмової роботи та усної співбесіди вступника використовується наступна шкала оцінювання (табл.1).

Критерії оцінювання мовлення (усне мовлення):

- відповідність завданню (тематика та обсяг) – максимум 5 балів;
- словниковий діапазон – максимум 5 балів;
- логіка викладення – максимум 10 балів;
- грамотність – максимум 10 балів.

Таблиця 1. Шкала оцінювання

Усна відповідь		Письмова	
	Максимальна кількість балів		Максимальна кількість балів
Читання тексту	30	Граматика	40
Відповіді на питання	30	Письмове завдання	50
Усне мовлення	50		

Вступне випробування у формі співбесіди/тестування проводять члени комісії, визначені відповідним наказом.

Члени комісії з проведення вступного випробування оцінюють правильність відповідей в аркуші співбесіди/тестування.

Конкурсний бал формується як середній за результатами двох іспитів: з мови навчання (українська мова) та спеціальності.

ЗРАЗОК ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ

Варіант 1

Завдання 1. Прочитайте мікротекст і виконайте тестові завдання, визначаючи правильний варіант.

Розчеплення атомного ядра

Цей експеримент визначив подальший розвиток людства, стверджують фізики. Досягнення в медицині та сільському господарстві, розвиток ядерної енергетики й створення зброї масового знищення – все це стало реальністю після дослідів щодо розчеплення атомного ядра.

10 жовтня 1932 року в Харкові, в Українському фізико-технічному інституті (УФТІ) вперше в СРСР було розчеплено ядро атома. Розчеплення ядра атома літію харківські вчені здійснили за допомогою штучно прискорених протонів.

Процес розчеплення атомного ядра полягає в поділі ядра на декілька більш легких ядер – «осколків», які є близькими за масою. Під час цього процесу атомне ядро розчеплювалося з вивільненням нейтронів і величезної кількості енергії. Розчеплення атома літію відбувалося в спеціально створеному для цього експерименту високовольтному прискорювачі елементарних частинок. У цій установці ядро атома літію було розчеплено таким чином: фізики штучно розігнали частинки водню, якими пізніше «розстріляли» мішень з літієвої пластини.

Сьогодні розчеплення ядра атомів різноманітних елементів використовується достатньо широко. На реакції розчеплення працюють усі ядерні електростанції, на цій реакції засновано принцип дії всієї ядерної зброї.

Тестові завдання:

1. Чи визначив експеримент з розчеплення атомного ядра подальший розвиток людства?

ТАК / НІ

2. Чи сприяли досягнення в медицині та сільському господарстві реалізації експерименту з розчеплення атомного ядра?

ТАК / НІ

3. Чи було перше розчеплення атомного ядра проведено 10 жовтня 1932 року в Києві, в Українському фізико-технічному інституті (УФТІ)?

ТАК / НІ

4. Чи використовували харківські вчені для розчеплення ядра атома літію штучно прискорені протони (або частинки водню)?

ТАК / НІ

5. Чи полягає процес розчеплення атомного ядра в поділі ядра на декілька більш легких ядер (осколків)?

ТАК / НІ

6. Чи супроводжується розчеплення атомного ядра вивільненням електронів? ТАК / НІ
7. Чи відбувається розчеплення ядра атома літію в спеціально створеному для експерименту високовольтному прискорювачі частинок? ТАК / НІ
8. Чи є реакція розчеплення ядра атома основою принципу роботи гідроелектростанцій? ТАК / НІ
9. Чи базується принцип дії всієї ядерної зброї на реакції розчеплення атомного ядра? ТАК / НІ
10. Чи застосовують сучасну ядерну енергетику тільки для створення ядерної зброї? ТАК / НІ

Завдання 2. Напишіть мінітвір за темою (10-15 речень) «Я і моє навчання в університеті».

Завдання 3. Виконайте граматичні тести

1. Оберіть правильний прийменник:

Я люблю чай ... цукром, а мій товариш любить чай ... цукру.

А без, з
Б з, без
В в, на

2. Оберіть правильну відповідь:

Завжди приємно говорити

А розумна людина
Б розумної людини
В з розумною людиною

3. Оберіть правильну відповідь:

Алі вже написав

А цю складну вправу
Б цієї складної вправи
В у цій складній вправі

4. Оберіть правильну відповідь:

Я не розумію ... , але я хочу вивчити ... мову.

А український, український
Б по-українськи, українську
В по-українськи, українські

5. Оберіть правильну відповідь:

Зараз мої друзі ... домашнє завдання. А я вже ... домашнє завдання.

- А виконали, виконував
- Б виконували, виконую
- В виконують, виконав

6. Оберіть правильну відповідь:

Я ... до декана й дав йому заяву.

- А йшов
- Б прийшов
- В пройшов

7. Оберіть правильну відповідь:

Викладач попросив, ... студенти принесли тонкі зошити.

- А щоб
- Б як
- В чи є

8. Оберіть правильну форму відносного займенника:

Тобі можуть допомогти лише твої друзі, ... навчаються з тобою на одному курсі.

- А у яких
- Б до яких
- В які

9. Оберіть правильне питання до суб'єкта:

Ми прочитали текст про відомих учених.

- А Про кого ми прочитали текст?
- Б Хто прочитав текст про відомих учених?
- В Коли прочитали текст про відомих учених?

10. Оберіть правильні форми:

Вчора я познайомився ..., ... ти мені розповідав.

- А Лейли, яку
- Б з Лейлою, про яку
- В з Лейлою, з якою

Завдання 4. Складіть монологічне висловлювання про себе, про свої особисті інтереси та професійні вподобання. (10 – 15 речень).

Завдання 5. Візьміть участь у діалозі з екзаменатором за темою «Моя майбутня професія».

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1.	Лухіна М.Ю., Чернявська С.М., Гомон А.М. Підготовка до тестування з мови професійного навчання. Аудіювання та говоріння. Методичні вказівки до практичних занять з дисциплін «Українська мова як іноземна» та «Мова професійного навчання» для іноземних студентів всіх спеціальностей / уклад. Лухіна М.Ю., Чернявська С.М., Гомон А.М.– Харків: НТУ «ХП», 2021.– 42 с.
2	Чернявська С.М., Немерцова О.Є., Сабадир Г.І., Дяченко О.В. Ми навчаємося в Україні. Методичні вказівки для виконання практичних завдань з навчальної дисципліни «Українська мова як іноземна» для іноземних студентів усіх спеціальностей / уклад.Чернявська С.М., Немерцова О.Є., Сабадир Г.І., Дяченко О.В.– Харків : НТУ «ХП», 2021.– 65 с.
3	Терещенко Л.Я., Гомон А.М., Сухоруков В.А. Українська мова. Науковий стиль: навчальний посібник для студентів-іноземців технічних спеціальностей / Л.Я. Терещенко, А.М. Гомон, В.А. Сухоруков. – Харків : НТУ «ХП», 2021.– 145 с.
4	Хрипунова А.Л. Університетська освіта в Україні : навчальний посібник з курсу «Університетська освіта» для студентів-іноземців / А.Л. Хрипунова, М.П. Заверющенко, Н.В. Рязанова-Хитровська, А.І. Доброжан. – Харків: НТУ «ХП», 2021.– 237 с.
5	Субота Л.А. Методичні рекомендації до самостійної роботи іноземних студентів II курсу з дисципліни «Українська мова» (англійська мова навчання). – Харків: НТУ «ХП», 2023. –59 с.
6	Субота Л.А. Методичні рекомендації до самостійної роботи іноземних студентів III курсу з дисципліни «Українська мова» (англійська мова навчання). – Харків: НТУ «ХП», 2023. – 35 с
7	Методична розробка до самостійної роботи з дисципліни «Українська мова» для студентів спеціальності «Фінанси і кредит» / Уклад.: Л. Я. Терещенко, А.М. Гомон. – Харків : НТУ «ХП», 2023. – 24 с.
8	Субота Л. А. Українська мова як іноземна : навч. посібник. Ч. 2 / Лариса Субота. – Харків : Майдан, 2024. – 196 с. (ум. друк. арк. 8,2)
9	Субота Л.А. Методичні рекомендації до практичних занять із дисципліни «Українська мова» для іноземних студентів II курсу (англійська мова навчання). – Харків: НТУ «ХП», 2024. – 76 с.
10	Українська мова (за професійним спрямуванням): навч. посібник / упор. А. В. Лисенко, Т. К. Ісаєнко, С. М. Дорошенко. – Полтава: ПолтНТУ, 2015. – 280 с.
11	Лещенко Т.О. Читаємо українською : посібник для іноземних студентів I–II курсів (соціокультурний аспект). II частина. Полтава : ФОП Гаража

	М.Ф., 2019. – 148 с.
12	Загнітко А. П. Українське ділове мовлення. Фахове і нефахове спілкування: навч. посіб. / А. П. Загнітко, І. Г. Данилюк. – Донецьк: БАО, 2010. – 479 с.
13	Вальченко І. В. Вивчаймо українську! : навч. посіб. з української мови як іноземної : у 3–х ч. / І. В. Вальченко, Л. В. Кохан, Я. М. Прилуцька ; Харків. нац. ун–т міськ. госп–ва ім. О. М. Бекетова. Ч. 3. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2024. 128 с.
14	Методична розробка з наукового стилю української мови / для іноземних студентів вищих економічних навчальних закладів / Укл. С.А. Чезганов. – К.: КНЕУ, 2002 – 52с.
15	Наука і техніка в сучасному світі: збірник науково-популярних текстів та навчальних завдань для студентів-іноземців технічних вишів / Г. Бойко, І. Васишин, Т. Гроховська, О. Качала, А. Моторний, І. Юзвяк; за ред. І. Карого. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2012. – 180 с.
16	Скиба. Н. Г. Українська мова для студентів іноземців [наукове мовлення] / Скиба Н. Г. – К.: Логос, 2015. – 250 с.
17	Українська мова: навч. посіб. з вивч. читання для студентів-іноземців природн.-наук. профілю / Л. І. Дзюбенко, С. П. Король ; Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. інт». – Київ: НТУУ «КПІ», 2014. – 131 с.
18	Українська мова: навч. посіб. з вивч. читання для студентів-іноземців екон. профілю / Л. І. Дзюбенко, С. П. Король; Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т». – Київ: НТУУ «КПІ», 2014. – 99 с.
19	Українська мова. Науковий стиль мовлення. Математика. Хімія. Фізика. Біологія (початковий курс): навчальний посібник / уклад.: Голованенко Є. О., Дегтярьова Т. О., Дядченко Г. В., Коньок О. П. Суми: ПФ «Видавництво “Університетська книга”», 2019. 93 с.

Допоміжна література

1	Кравець Л.О., Данилюк Т.Г. Українська мова як іноземна. Середній рівень. — Київ, 2020.
2	Українська мова як іноземна. Практикум (рівні В1–В2) / Л. Т. Назаревич, Н. І. Гавдида. — Львів : ЛНМУ, 2017. — 212 с.
3	Масалітіна Н.М. Навчаємося в Україні: українська мова для іноземців. — Харків, 2019.
4	Лексичний мінімум з української мови як іноземної (рівні А1–В2) / Т.Л. Гриценко. — Київ : НУ «Києво-Могилянська академія», 2021. — 64 с.

5	Українська мова: граматики в таблицях (для іноземців) / Є. І. Світлична, Н. О. Лисенко. — Харків : НФаУ, 2020. — 50 с.
6	Граматики української мови як іноземної / Залевська А.А. — Київ, 2018.
7	Українська граматики у таблицях і схемах для іноземців / Мамчур Л.І., Кобзар Л.В. — Київ, 2019.
8	Дієслово в українській мові. Граматичний посібник для іноземців / Петренко А. — Київ, 2020.
9	Мовний етикет українців : навчальний посібник для іноземців / С. Іваницька. — Київ : Центр учбової літератури, 2021. — 120 с.
10	Кусайкіна Н. Д. Сучасний тлумачний словник української мови: 100 000 слів (безкоштовна CD версія) / Уклад. Н. Д. Кусайкіна, Ю. С. Цибульник; За ред. В. В. Дубічинського. — Х.: ВД «ШКОЛА», 2009. — 1008 с. (Гриф МОН України №14/18.2-1970)
11	Лещенко Т.О. Читаємо українською : посібник для іноземних студентів І–ІІ курсів (соціокультурний аспект). ІІ частина. Полтава : ФОП Гаража М.Ф., 2019. — 148 с.
12	Українська мова. Практичний курс для іноземців / Г. Мацюк. — Львів : Апріорі, 2017. — 195 с.
13	Українська мова за професійним спрямуванням [Електроний ресурс] : навч. посібник / уклад.: Н. М. Півень, С. В. Артюх, Г. Ю. Шелест ; ДВНЗ «Приазовський державний технічний університет». — Маріуполь: ДВНЗ «ПДТУ», 2014. — 280 с. — Режим доступу: http://
14	Українська мова (за правознавчим спрямуванням): навч. посібник / О. А. Лисенко, В. М. Пивоваров, Л. М. Сідак та ін. — Х.: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2014. — 340 с.
15	Українська мова (за професійним спрямуванням): навч. посібник / упор. А. В. Лисенко, Т. К. Ісаєнко, С. М. Дорошенко. — Полтава: ПолтНТУ, 2015. — 280 с.
16	Українська мова (за професійним спрямуванням) [Текст] : навч. посіб.-практикум / [Г. Л. Вознюк, С. З. Булик-Верхола, І. П. Василичин та ін.] ; Нац. ун-т «Львів. політехніка». — Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2015. — 307 с.
17	Український орфографічний словник: понад 175 000 слів / уклали: В. В. Чумак та ін.; за ред. В. Г. Скляренка. — К.: Довіра, 2009. — 1011 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

(перелік інформаційних ресурсів)

<http://yak-my-hovorymo.wikidot.com/>

<http://chak-chy-pravylnomy-hovorymo.wikidot.com/>

<http://kultura-movy.wikidot.com/>

<http://rodovyj-vidminok.wikidot.com/>

<http://www.madslinger.com/mova/pravopys>

<http://nepravylno-pravylno.wikidot.com/>

<http://ros-ukr-idioms.wikidot.com/>

<http://www.novamova.com.ua>

<http://www.mova.info>

<http://www.pravopys.net>

<http://www.pereklad.kiev.ua>

Проректор

Геннадій ХРИПУНОВ